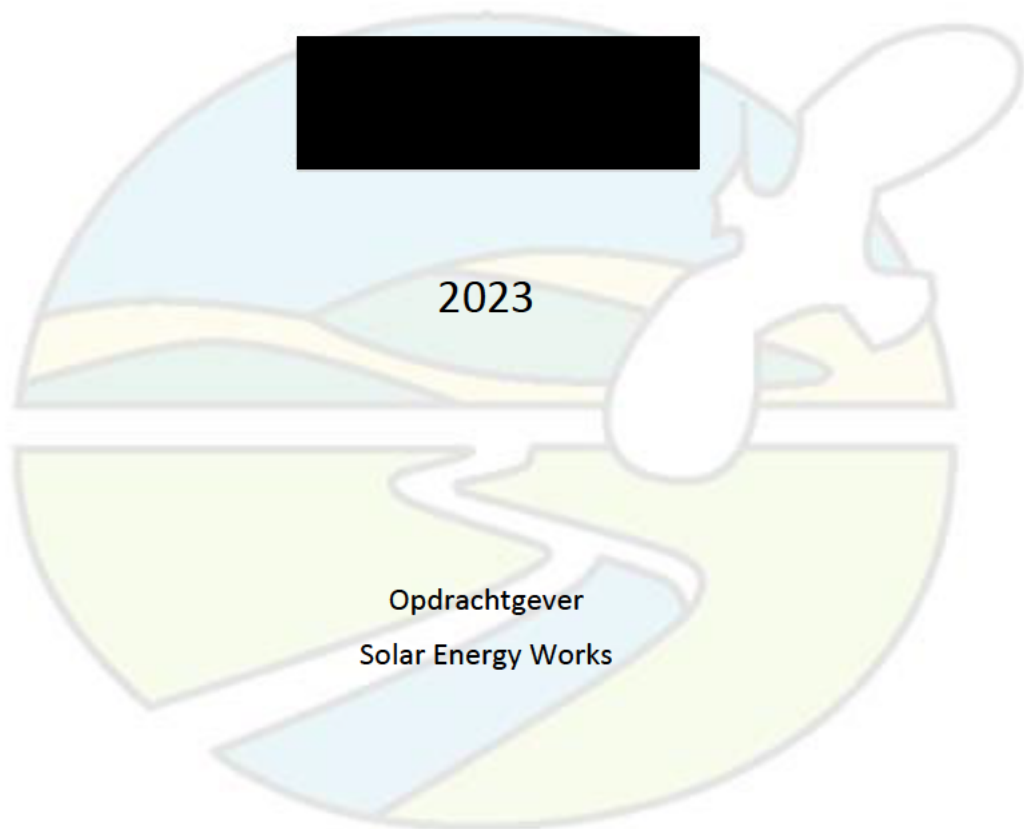

Schietecoven te Meerssen

Schietecoven te Meerssen

Inventarisatie van beschermde soorten in het kader van de Wet
Natuurbescherming

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

G&G-rapport 2023-252

Versie	Datum
Concept	31 oktober 2023
Eindrapport	22 november 2023

Gecontroleerd [REDACTED]

Titel: Schietecoven te Meerssen

Projectcode bureau 2023-252

Projectleiding: [REDACTED]

[REDACTED] [REDACTED]

[REDACTED] [REDACTED]

[REDACTED] [REDACTED]

[REDACTED] [REDACTED]

Paraaf: [REDACTED]

De onderstaande toetsing is gebaseerd op de plannen zoals aangegeven door de opdrachtgever. Bij wijziging van plannen, werkperioden, of werkwijzen kunnen andere conclusies en aanbevelingen met betrekking tot de effecten op beschermde soorten van toepassing zijn.

De bevindingen die zijn beschreven in onderliggende ecologische beoordeling worden over het algemeen gedurende een periode van drie jaar na de verschijningsdatum van dit rapport als geldend gezien, mits omstandigheden in het beschreven gebied niet te sterk zijn gewijzigd.

Ecologisch onderzoeks- en adviesbureau Van der Goes en Groot is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Ecologisch onderzoeks- en adviesbureau Van der Goes en Groot; opdrachtgever vrijwaart Ecologisch onderzoeks- en adviesbureau Van der Goes en Groot voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever hierboven aangegeven en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Het Ecologisch onderzoeks- en adviesbureau Van der Goes en Groot is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB).

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

Bovendijk 35-G

Hazenkoog 35-A

2295 RV Kwintsheul

1822 BS Alkmaar

www.vandergoesengroot.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
1.1	Aanleiding tot het onderzoek	5
1.2	Doel van het onderzoek.....	6
1.3	Ligging van het plangebied	6
1.4	Geplande werkzaamheden en plannen.....	7
1.5	Leeswijzer	7
2	Methode	8
2.1	Algemeen	8
2.2	Amfibieën.....	8
2.2.1	Rugstreeppad	9
2.2.2	Alpenwatersalamander	10
2.3	Broedvogels	10
2.4	Grondgebonden zoogdieren.....	11
2.4.1	Das	11
3	Amfibieën	14
4	Broedvogels	16
4.1	Spotvogel	16
4.2	Overige soorten	16
5	Zoogdieren	18
5.1.1	Das	18
5.2	Steenmarter	19
5.3	Wezel/Hermelijn.....	20
5.4	Wild zwijn	21
6	Effectbeoordeling en maatregelen	22
6.1	Rugstreeppad.....	22
6.2	Alpenwatersalamander	22
6.3	Spotvogel	22
6.4	Das	22
6.5	Steenmarter	22
6.6	Wezel/Hermelijn.....	23

7	Conclusie en aanbevelingen	24
7.1	Overige broedvogels	25
7.2	Zorgplicht	25
8	Aanbevolen en geraadpleegde literatuur	27
9	Bijlagen	29

1 Inleiding

1.1 Aanleiding tot het onderzoek

Er bestaan plannen een terrein in Meerssen her in te richten. Meerssen ligt in de gelijknamige gemeente Meerssen in de provincie Limburg. Op het terrein wordt een zonnepark gerealiseerd.

Het is mogelijk dat beschermde amfibieën, of grondgebonden zoogdieren of jaarrond beschermde vogels verblijven in het plangebied ofwel dat het plangebied deel uitmaakt van het leefgebied van dergelijke soorten.

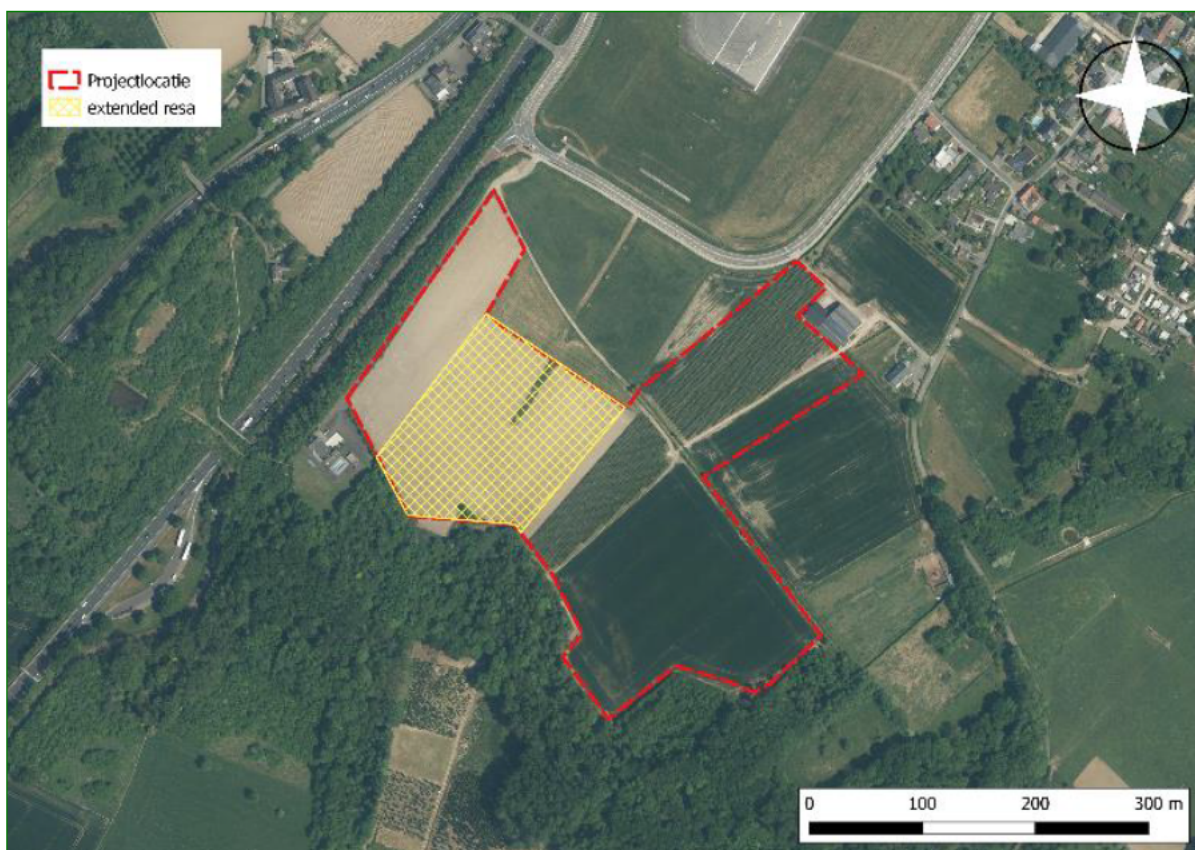
De aanwezigheid van deze potentie werd aangegeven in een eerder uitgevoerde 'ecologische quickscan' (zie PETERS, 2022).

Om dit nader te onderzoeken heeft Solar Energy Works opdracht gegeven aan ecologisch onderzoeks- en adviesbureau Van der Goes en Groot een inventarisatie uit te voeren naar deze soorten.

Het onderzoek is uitgevoerd in de periode april-september 2021. De inventarisatie is uitgevoerd door medewerkers van bureau Van der Goes en Groot. Dit rapport doet verslag van het onderzoek.

Figuur 1.

De ligging van het plangebied (rood omlijnd).

1.2 Doel van het onderzoek

Doel van het onderzoek is om inzicht te krijgen in het voorkomen en de verspreiding van beschermde amfibieën (Alpenwatersalamander en Rugstreeppad) grondgebonden zoogdieren (Das) of (jaarrond beschermde) broedvogels (Spotvogel) binnen het plangebied.

Het onderzoek is noodzakelijk om uitsluitsel te verkrijgen of een ontheffing nodig is van de Wet natuurbescherming en voor welke soorten of soortgroepen een dergelijke ontheffing eventueel zou moeten worden aangevraagd.

1.3 Ligging van het plangebied

In Figuur 1 is de ligging van het plangebied aangegeven.

Het plangebied bestaat uit grasland, een boomgaard en verschillende akkerbouwpercelen en bevindt zich in de rurale, glooiende omgeving van Zuid-Limburg. In de relatief stenige bodem is een ondoordringbare leemlaag aanwezig waardoor het gebied relatief vochtig is.

Ten zuiden en westen van het plangebied ligt een bosperceel. Ten noorden grenst het plangebied gedeeltelijk aan een landweg. In de noordoostelijke hoek staat een loods. Op enkele meters noorden van het plangebied ligt de landingsbaan van Maastricht Airport.

Figuur 2.
Inrichtingsplan
zonnepark
Schietecoven.

Op enkele meters ten westen loopt de A2. Op 50 meter van het plangebied bevindt zich een ecoduct en een corridor welke de groene gebieden aan weersijden van de A2 met elkaar verbindt.

1.4 Geplande werkzaamheden en plannen

Het terrein zal worden omgevormd tot een zonnepark. De bestaande akker- en tuinbouwpercelen zullen hiervoor verdwijnen.

De ecologisch gevoelige werkzaamheden zullen bestaan uit het verwijderen van de vegetatie-toplaag, het vergraven van de bodem het opbrengen van grond en het kappen en rooien bomen. Daarbij kunnen dieren en planten beschadigd, verwond, verdrukt of gedood worden. Ook kunnen verblijfplaatsen van dieren of groeiplekken van planten beschadigd of vernield worden.

De Poel aan de rand van het plangebied zal worden behouden.

Bij uitvoering van het werk kan door geluid, trillingen, optische verstoring of licht verstoring optreden van (beschermde) soorten.

1.5 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt de methode van het onderzoek beschreven.

In hoofdstuk 3-5 worden de resultaten beschreven en wordt aangegeven welke soorten zijn aangetroffen binnen en eventueel nabij het plangebied.

In hoofdstuk 6 wordt ingeschat in hoeverre deze soorten negatieve effecten kunnen ondervinden door de uit te voeren werkzaamheden welke specifieke maatregelen eventueel noodzakelijk zijn en of een ontheffing van de Wnb noodzakelijk is.

Ten slotte bevat hoofdstuk 7 de conclusies met noodzakelijke vervolgstappen. Indien van toepassing worden aanbevelingen gedaan.

Hoofdstuk 8 tenslotte, geeft een overzicht van de gebruikte literatuur.

In de bijlages is aanvullende informatie opgenomen over de geldende wetgeving en de gebruikelijke procedures bij een vergunnings- en/of ontheffingsaanvraag. Eventueel zijn (indien relevant) verspreidingskaarten opgenomen.

2 Methode

2.1 Algemeen

Onderdeel van deze inventarisatie is het raadplegen van de NDFF met betrekking tot eerdere waarnemingen van beschermde soorten binnen het onderzoeksgebied.

Tijdens het veldwerk worden onder meer de locaties van oude waarnemingen gecontroleerd op het voorkomen van de desbetreffende soorten. Deze oude locaties zijn beschikbaar gemaakt in een veldtablet. Het veldtablet wordt daarnaast gebruikt om alle waarnemingen in het veld op locatie en digitaal in te voeren.

Het onderzoek is uitgevoerd volgens landelijk erkende soortprotocollen en kennisdocumenten of landelijk geadviseerde inventarisatiemethoden, tenzij hieronder anders aangegeven. Deze protocollen schrijven het aantal bezoeken en de periodes van onderzoek voor.

Hierbij werden alle individuen gekarteerd; bij grotere aantallen op één locatie is een schatting gedaan. Daarnaast zijn aanvullende waarnemingen van beschermde soorten genoteerd tijdens andere inventarisaties.

2.2 Amfibieën

Het doel van dit onderzoek was inzicht te krijgen in de aanwezigheid van beschermde soorten amfibieën en hun voortplantingslocaties.

In het plangebied worden de volgende soorten verwacht: Rugstreeppad en Alpenwatersalamander.

Voor de andere relevante soorten zijn geen recente waarnemingen bekend uit de omgeving van het plangebied en/of ontbreekt geschikt leefgebied. Tijdens de inventarisatie is ook de directe omgeving van het plangebied meegenomen en is uiteraard ook gelet op eventueel andere aanwezige beschermde amfibieën.

Het onderzoek is uitgevoerd conform het *Kennisdocument Rugstreeppad* (BIJ12, 2017).

Alle waarnemingen en zijn op locatie gekarteerd.

Aan de hand van waarnemingen of eventuele vangsten van amfibieënlarven en juveniele dieren kan afgeleid worden van welke soorten op welke plaatsen daadwerkelijk voortplanting heeft plaatsgevonden.

Tabel 1.

Bezoekdatum, onderzoeksmethode en weersomstandigheden tijdens het onderzoek naar Alpenwater-salamander.

Ronde	Datum	Tijd	Type onderzoek	Weersomstandigheden (Wind (bft)/temp/neerslag)
1	6-mei 2023	13:00-14:00	schepnetronde	Z1/18 °C/droog
2	30 mei 2023	14:00-15:00	schepnetronde	NO2/15 °C /droog
3	28 juni 2023	12:00-13:00	schepnetronde	ZW2/19 °C/droog

Tabel 2.

Bezoekdatum, onderzoeksmethode en weersomstandigheden tijdens het onderzoek naar Rugstreeppad.

Ronde	Datum	Tijd	Type onderzoek	Weersomstandigheden (Wind (bft)/temp/neerslag)
1	7 mei 2023	21:30-22:30	luisterronde	NO2/18 °C/droog
2	30 mei 2023	22:00-23:00	luisterronde	NO3/15 °C/droog
3	27 juni 2023	22:30-23:30	luisterronde	NW2/19 °C/droog

2.2.1 Rugstreeppad

Voortplantingswater

Om eventuele voortplantingsplaatsen van de Rugstreeppad vast te stellen is op twee avonden in de periode van 15 april tot eind mei geluisterd naar kooractiviteit (zie Tabel 2). De bezoeken zijn zoveel mogelijk tijdens relatief warme en windstille avonden en nachten uitgevoerd.

Tijdens een nachtelijk bezoek worden de potentiële voortplantingsplaatsen opgezocht en worden roepende mannetjes geteld. Op paden en andere open plekken kunnen 's nachts ook adulte dieren worden waargenomen.

Omdat in deze periode geen waarnemingen werden verricht van roepende dieren is om de aanwezigheid van de soort (volledig) uit te sluiten in de periode eind juni-juli (27 juni 2023) nogmaals bij geschikte omstandigheden een luisterronde uitgevoerd.

De bemonsterde poel in het plangebied.

Tijdens de schepnetrondes voor Alpenwatersalamander is ook gelet op Rugstreeppad. Met een schepnet zijn de mogelijk geschikte voortplantingswateren onderzocht op de aanwezigheid van eisoeren of larven van de Rugstreeppad.

2.2.2 Alpenwatersalamander

Het onderzoek is uitgevoerd conform de door RAVON en NGB aanbevolen onderzoeksopzet.

Tweemaal is geïnventariseerd op 6 mei en 28 juni 2023 met het schepnet in geschikt biotoop. Tussen beide bezoeken lag minimaal twee weken. Op 30 mei is ook geschept met een schepnet in de poel.

Geschikt biotoop voor de soort zijn kleine, voornamelijk stilstaande niet te voedselrijke wateren, zoals greppels, smalle sloten, bospoelen en ander geïsoleerd water.

2.3 Broedvogels

Praktisch alle in Nederland in het wild levende soorten vogels zijn beschermd conform art 3.1 van de Wnb.

Het doel van het vogelonderzoek was inzicht te krijgen in de aanwezigheid van Spotvogel (BIJLSMA *ET AL.*, 2001). Het is uitgevoerd conform de landelijk gebruikelijke methodiek zoals uitgebreid beschreven in de 'Handleiding SOVON Broedvogelonderzoek' (VAN DIJK & BOELE, 2011; VERGEER *ET AL.*, 2016). De SNL-methodiek voor Spotvogel (drie bezoeken in de ideale periode) komt hiermee overeen. Tussen de verschillende bezoeken lagen ongeveer tien dagen,

In totaal zijn in de periode mei t/m juni drie bezoeken uitgevoerd, waarvan allen in de ochtend (vlak) na zonsopgang. Op dit tijdstip van de dag is de zangactiviteit van de Spotvogel het hoogst en worden dus de meeste waarnemingen gedaan.

Het weer beïnvloedt de activiteit van vogels. Bij harde wind, neerslag, lage en ook hoge temperaturen zijn vogels minder actief. Geprobeerd is dergelijke omstandigheden tijdens de veldbezoeken zoveel mogelijk te vermijden. Tijdens de bezoeken waren de weersomstandigheden over het algemeen gunstig. Deze staan samen met de bezoeksdata in Tabel 3. Op 1 juni was er 's ochtends vrij lang sprake van ochtendmist. Spotvogel is een soort die niet direct 's ochtends gaat zingen en om die reden is die ochtend gewacht tot de mist was opgetrokken.

Tabel 3.
Bezoeksdata en weersomstandigheden tijdens de veldbezoeken van de broedvogelinventarisatie in Schietecoven in 2023.

Bezoek	Datum	Weersomstandigheden (Bewolking/Wind/Temperatuur (°C))
1	22 mei	NW 2 bft, 16,8°C, 4/8
2	1 juni	N 2 bft, 12,4°C, 8/8, ochtendmist
3	13 juni	NO 3 bft, 22,2°C, 0/8

Na het digitaliseren van alle geldige waarnemingen zijn deze geclusterd tot territoria met behulp van een door Van der Goes en Groot ontwikkeld clusterprogramma dat werkt met de SOVON-criteria (VAN DIJK & BOELE, 2011). Resultaat van de clustering is per soort een stippenkaart met alle aangetroffen broedvogelterritoria.

Eventuele waarnemingen van vogels die zich net buiten het gebied ophielden zijn ook genoteerd en gebruikt bij de interpretatie.

Alleen Spotvogel is geïnventariseerd (zie §4.1), omdat uit de quickscan (PETERS, 2022) naar voren kwam dat dit de jaarrond beschermde vogelsoort is waarvoor het plangebied geschikt is als leefgebied. Uiteraard is tijdens de inventarisatie ook gelet op eventueel andere aanwezige jaarrond beschermde broedvogels.

2.4 Grondgebonden zoogdieren

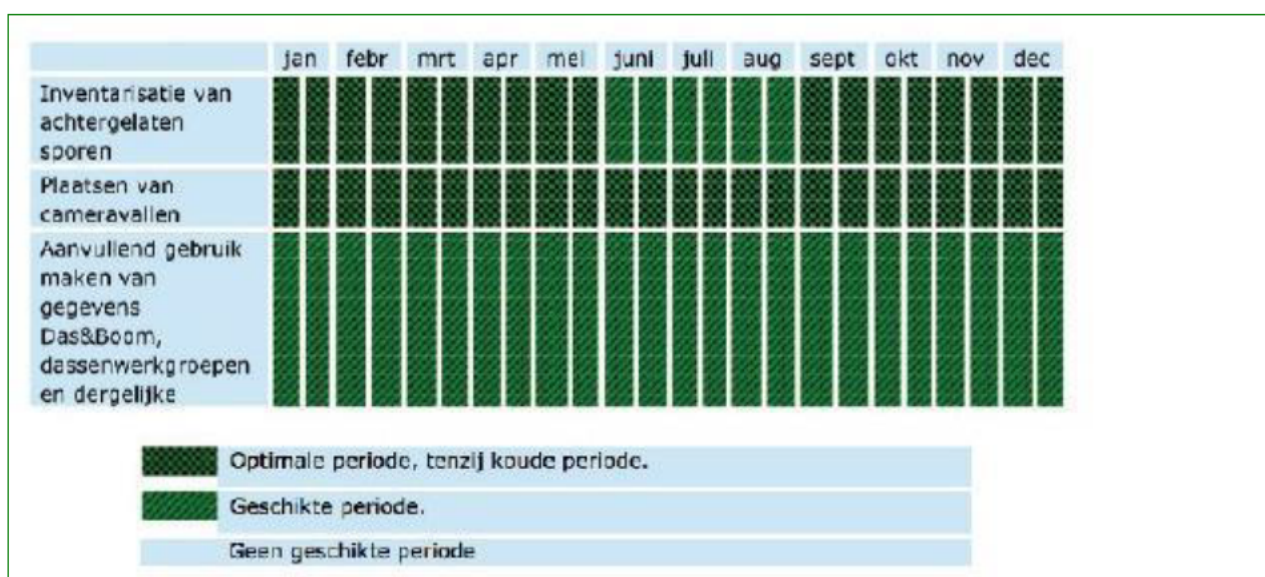
Alleen zoogdiersoorten die onder de Wet natuurbescherming zijn beschermd en die geen provinciale vrijstelling hebben, zijn geïnventariseerd. Het betreft in dit geval de Das.

Tijdens de inventarisatie is ook gelet op eventueel andere beschermde soorten. Alle waarnemingen en locaties van gebruikte onderzoeksmaterialen zijn op locatie gekarteerd met behulp van een veldtablet.

2.4.1 Das

Voor het onderzoek naar de Das is de methode afgeleid van het KENNISDOCUMENT DAS van Bij12.

Voor het onderzoek zijn zes camera's uitgezet. De camera's zijn voorzien van lok-/geurstof. De vallen zijn in totaal ruim een maand uitgezet en in het totaal twee keer tussentijds gecontroleerd.

Geschikte periodes voor het inventariseren van Das met verschillende methodes..

De cameravallen zijn verspreid door het gebied opgehangen en tevens is gelet op sporen in het veld. Omdat een groot deel van het plangebied bestaat uit een akker zullen de camera's in de boomgaard worden opgehangen of aan de bosrand.

De camera's hebben gehangen van 21 april 2023 t/m 13 juli 2023. Op 19 mei 2023 en 15 juni 2023 zijn de cameravallen tussentijds gecontroleerd. Het tussentijdbezoek is gebruikt voor het tussentijds uitlezen van de kaartjes en het vervangen van batterijen. Daarnaast zijn de camera's ook verplaatst naar een nieuwe locatie.

Tabel 4.
*bezoeken t.b.v. van het
cameraval-onderzoek.*

Bezoek	Datum	Type bezoek
1	21 april 2023	Uitzetten (cameravallocatie c1+c2)
2	19 mei 2023	Tussenronde/verplaatsen cameravallen naar loc. c3+c4
3	15 juni 2023	Tussenronde/verplaatsen cameravallen naar loc. c5+c6
4	13 juli 2023	ophalen

Cameraval

De cameravallen zijn voorzien van een sensor die reageert op de combinatie van warmte en beweging. Als er een warmbloedig dier (bijvoorbeeld een zoogdier of vogel) voor de camera beweegt, begint deze met opnemen. Overdag zijn de beelden in kleur, en 's-nachts of bij te weinig licht schakelt de camera automatisch over naar een infrarood beeld. De camera maakt hierbij geen geluid en de infrarood lampjes zijn niet te zien door de dieren, waardoor de dieren niet

Een cameraval in het veld (archieffoto's G&G).

afgeschrikt kunnen worden. De dieren blijven zich daarom natuurlijk gedragen. Als lokvoer is pindakaas gebruikt.

Na minimaal vier weken wordt de cameraval verwijderd en worden de geheugenkaartjes uitgelezen. Het is ook mogelijk dat hiermee andere (zoog)dieren worden opgemerkt.

De cameravallen zijn voornamelijk geplaatst in de boomgaard en de bosrand.

3 Amfibieën

In Schietecoven zijn twee soorten amfibieën vastgesteld. Het betreft Alpenwatersalamander (niet-vrijgesteld) en Gewone pad (vrijgesteld). De verspreidingskaart van de Alpenwatersalamander is te vinden in Bijlage 2.

Per soort wordt hieronder het voorkomen van de aangetroffen amfibieën in Schietecoven kort toegelicht. Er worden daarbij enkele karakteristieke uiterlijke en ecologische kenmerken van de dieren genoemd.

Rugstreepad

In het plangebied Schietecoven werd de Rugstreepad niet aangetroffen. In de poel zijn wel larven aangetroffen van de Gewone pad op 6 mei en 30 mei.

Het grootste deel van het plangebied is in gebruik als akker. Tijdens de onderzoeksperiode werd er geploegd en werden er gewassen verbouwd.

Plangebied tijdens het onderzoek.

Larven van de Gewone pad in de poel in het plangebied.

Alpenwatersalamander

In Schietecoven werden larven van de Alpenwatersalamander aangetroffen in de poel in het plangebied. Er zijn op 28 juni 2023 5 larven van de Alpenwatersalamander gevangen met een schepnet. Hiermee kan geconcludeerd worden dat de poel in gebruik is als voortplantingswater voor de Alpenwatersalamander.

Een van de aangetroffen larven van Alpenwatersalamander.

Poel met aangetroffen voortplanting van Alpenwatersalamander.

4 Broedvogels

In totaal zijn 17 soorten (broed)vogels vastgesteld (zie Tabel 5). Aangezien het onderzoek zich toespitste op Spotvogel is verder niet gelet op territoria, tenzij de soort beschermingsstatus geniet volgens de Wet Natuurbescherming.

Van alle vastgestelde soorten zal het grootste deel broedvogels betreffen aangezien deze zongen (en in de broedtijd aanwezig waren).

4.1 Spotvogel

Tijdens geen van de drie bezoeken werd een Spotvogel gezien of gehoord.

4.2 Overige soorten

De vastgestelde vogelsoorten zijn genoemd in Tabel 5. De Spotvogel werd niet aangetroffen.

De meeste soorten broedvogels in-en rondom het onderzoeksgebied behoren tot de algemeen in Nederland voorkomende bos- en struweelvogels en akkervogels. Ook vogels van erven en bebouwing komen algemeen voor in Nederland.

Van de aantal vastgestelde vogelsoorten zijn er aantal beschermd als categorie 5 soort volgens de Wet Natuurbescherming. Het betreft Boomklever, Boomkruiper, Grote Bonte Specht, Kool- en Pimpelmees, Spreeuw, Torenvalk en Zwarte Kraai en Buizerd (cat. 4).

Tabel 5.
*Aangetroffen
(broed-)vogels in
Schietecoven in
2023.*

Soort
Boomklever
Boomkruiper
Buizerd
Gele Kwikstaart
Grote Bonte Specht
Grote Lijster
Heggenmus
Koolmees
Merel
Pimpelmees
Tijftjaf
Torenvalk
Tuinfluiter
Veldleeuwerik
Zanglijster
Zwarte Kraai
Zwartkop

De Spreeuw, Torenvalk en Buizerd betroffen overvliegende individuen die waarschijnlijk ergens in de buurt broeden, en geen relatie hebben met het plangebied. Van Torenvalken is bekend dat vliegvelen (zoals ten noorden van het plangebied) interessant vinden vanwege vaak talrijk aanwezige muizen.

Alle overige soorten betrof zingende vogels in het bos ten zuiden van het plangebied.

Vooraf in de zoomranden met veel ondergroei is geluisterd voor Spotvogel.

5 Zoogdieren

In de tabel onder is het totaal aantal soorten (zoogdieren en vogels) opgenomen dat is waargenomen tijdens het onderzoek met behulp van de cameravallen. Te zien is dat van de beschermde, niet vrijgestelde diersoorten de Das en het Wild zwijn in het plangebied zijn vastgelegd. De Steenmarter is alleen vrijgesteld tussen 15 aug en 1 maart.

Tabel 6.

Aangetroffen soorten die zijn waargenomen tijdens het onderzoek met cameravallen. **Vet**=beschermd en niet provinciaal vrijgesteld.

	Camera locatie 1	Camera locatie 2	Camera locatie 3	Camera locatie 4	Camera locatie 5	Camera locatie 6
Zoogdieren:						
Das	3	0	1	0	12	12
Wild zwijn	18	109	2	106	9	0
(Steen)marter	2	4	1	0	55	0
Wezel/hermelijn	0	5	0	0	0	0
Vos	0	1	0	0	0	0
Ree	0	1	0	0	0	0
Haas	8	12	25	1	30	26
(Bos)muis	0	52	0	184	0	2
Woelmuis spec.	0	0	0	0	2	0
Vogels:						
Vink	1	0	1	0	2	6
Merel	0	0	0	0	76	66
Gr. specht (cat.5)	0	0	0	0	10	3
Gaai	0	0	0	0	3	0
Houtduif	0	0	0	0	0	10
Heggenmus	0	0	0	2	0	0
Zanglijster	0	0	0	0	0	5
Vogel spec.	0	0	2	1	0	4
Overig:						
Huiskat	0	0	1	0	1	26
Hond	0	0	1	0	0	0

5.1.1 Das

Tijdens het cameravallen onderzoek t.b.v. de Das zijn geen in gebruik zijnde holen of burchten aangetroffen in het plangebied wel werd een Das regelmatig in het plangebied foeragerend aangetroffen op cameraval. De Das maakte gebruik van de boomgaard. Omdat de camera's niet konden worden opgehangen op de akker i.v.m. de afwezigheid van bomen, hek of paaltjes op de akker en de diverse werkzaamheden voor de teelt is niet bekend of de Das ook foerageert op de akker in het plangebied.

De verspreidingskaart van de Das in het plangebied staat in Bijlage 3.

Foeragerende Das op de camera in de boomgaard in het plangebied.

5.2 Steenmarter

Tijdens het cameravallen onderzoek t.b.v. de Das zijn naast de Das ook andere diersoorten waargenomen. O.a. de Steenmarter verscheen foeragerend voor de camera. Een aantal keren is het onderscheid tussen Boom- en Steenmarter goed te zien. Op sommige beelden zijn de kenmerken minder goed waarneembaar.

(Steen)marter vastgelegd met warmtebeeldcamera.

Steenmarter in de boomgaard in het plangebied.

Aangenomen mag worden dat het bij deze dieren ook om de Steenmarter gaat.

Het dier is daarnaast op met een warmtebeeldcamera gezien tijdens een van de nachtelijke rondes in het plangebied.

In het plangebied zijn geen mogelijkheden voor de Steenmarter om verblijvend aanwezig te zijn. In het plangebied is de Steenmarter wel regelmatig foeragerend/struinend in het plangebied aangetroffen.

De verspreiding van de (Steen)marter staat in Bijlage 6.

5.3 Wezel/Hermelijn

Tijdens het cameravallen onderzoek is op de camera nabij de poel een Wezel/Hermelijn voor de camera verschenen. Omdat alleen zijn kop op beeld is vastgelegd en geen determinatie kenmerken te zien zijn is het onderscheid tussen beide soorten niet goed te maken. De staart, demarcatielijn of de vlekken op de kin zouden goede kenmerken zijn maar deze zijn niet zichtbaar.

In de boomgaarden of akkers is te weinig dekking voor de Wezel/Hermelijn om verblijvend aanwezig te zijn. In de bosrand kan een Wezel/Hermelijn wel verblijvend aanwezig zijn.

De verspreiding van de Wezel/Hermelijn staat in Bijlage 4.

Een sterk uitgesneden camerabeeld waarop tussen de vegetatie en takken een Wezel/Hermelijn is te zien.

5.4 Wild zwijn

Tijdens het cameravallen onderzoek zijn op meerdere plekken foeragerende Wilde zwijnen aangetroffen. Op één van de cameravallen is een groep van 18 dieren (jong en oud) vastgelegd.

In het plangebied zijn geen mogelijkheden voor het Wild zwijn om verblijvend aanwezig te zijn, er is onvoldoende dekking. In het plangebied zijn meerdere Wilde zwijnen wel regelmatig foeragerend aangetroffen.

De waarnemingen van het Wild zwijn in het plangebied staat in Bijlage 5.

Een in de nacht aanwezig Wild zwijn in het plangebied.

In de vroege ochtend (06.20 uur) is een groep Wilde zwijnen aanwezig in het plangebied. Totaal betreft het een groep 18 dieren, 2 adult en 15 jonge dieren.

6 Effectbeoordeling en maatregelen

De aanwezigheid van vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten, grondgebonden zoogdieren, amfibieën in het plangebied of de directe omgeving daarvan kan van invloed zijn op de verdere procedure. De effecten die kunnen optreden bij de geplande werkzaamheden worden hieronder beschreven. Voorts zal worden aangegeven welke maatregelen kunnen worden genomen om effecten te voorkomen of te minimaliseren.

6.1 Rugstreeppad

In het plangebied zijn geen Rugstreeppadden aangetroffen. Er zijn geen negatieve effecten van de ingreep op Rugstreeppadden mogelijk.

6.2 Alpenwatersalamander

In het plangebied is voortplantingswater van de Alpenwatersalamander aanwezig. Deze Poel aan de rand van het plangebied zal worden behouden.

Als voortplantingswater van Alpenwatersalamander beschadigd wordt of toch verdwijnt dient een ontheffing te worden aangevraagd waarbij in een op te stellen 'activiteitenplan' mitigerende en compenserende maatregelen worden uitgewerkt.

6.3 Spotvogel

In het plangebied zijn in het geheel geen Spotvogels waargenomen. Er zijn geen negatieve effecten van de ingreep op de Spotvogel mogelijk.

6.4 Das

In het plangebied is essentieel foerageergebied van de Das aanwezig. Het aanwezige foerageergebied kan door de plannen beschadigd, vernield of door een hekwerk onbereikbaar worden.

Als essentieel foerageergebied beschadigd wordt, verdwijnt of onbereikbaar wordt dient een ontheffing te worden aangevraagd waarbij in een op te stellen 'activiteitenplan' mitigerende en compenserende maatregelen worden uitgewerkt.

6.5 Steenmarter

In het plangebied is essentieel foerageergebied van de Steenmarter aanwezig. Het aanwezige foerageergebied kan door de plannen beschadigd, vernield of door een hekwerk onbereikbaar worden.

Als essentieel foerageergebied beschadigd wordt, verdwijnt of onbereikbaar wordt dient een ontheffing te worden aangevraagd waarbij in een op te stellen 'activiteitenplan' mitigerende en compenserende maatregelen worden uitgewerkt.

De Steenmarter is provinciaal vrijgesteld tussen 15 augustus en 1 maart.

6.6 Wezel/Hermelijn

In het plangebied is in de bosrand een Wezel/Hermelijn aanwezig. In het plangebied zelf is onvoldoende geschikt biotoop aanwezig voor deze soorten. Het plangebied is te open en er ontbreekt veel dekking in de vorm van vegetaties het grootste deel van het jaar.

In het plangebied zijn geen verblijven of essentieel foerageergebied te verwachten voor deze soort. De soorten zijn beide provinciaal vrijgesteld van ontheffingsplicht.

Als de bosranden intact worden gelaten is geen ontheffing nodig voor de Wezel/Hermelijn.

7 Conclusie en aanbevelingen

Tijdens de inventarisatie zijn beschermde soorten aangetroffen (zie Tabel 7).

Tabel 7.

Aangetroffen beschermde soorten met vastgestelde gebruiksfuncties in het plangebied.

Vogels					
	Aanwezig	Verblijf (aantal)	Essentieel leefgebied		
Spotvogel	nee	nee	nee		
Grondgebonden zoogdieren	Aanwezig	Verblijf (aantal)	Essentieel leefgebied		
Das	ja	nee	ja		
Steenmarter	ja	nee	ja		
Wezel/Hermelijn	ja	nee	nee		
Wild zwijn	ja	nee	nee		
Amfibieën					
	Aanwezig	Landbiotoop			
Rugstreeppad	nee	nee			
Alpenwatersalamander	ja	nee			

- ♣ In het onderzoeksgebied zijn beschermde soorten vogels, amfibieën en zoogdieren vastgesteld.
- ♣ In het onderzoeksgebied zijn beschermde, niet vrijgestelde, zoogdieren gevonden (zie Tabel 7). Het gaat om Das, Steenmarter (deels) en Wild zwijn. Wanneer (negatieve) effecten van de ruimtelijke ingreep worden verwacht dan dient een ontheffingsaanvraag te worden ingediend, waarin passende mitigerende en compenserende maatregelen worden beschreven (zie Bijlage 7.2.3).
- ♣ In het onderzoeksgebied zijn beschermde, niet vrijgestelde, amfibieën gevonden (zie Tabel 7). Het gaat om Alpenwatersalamander. Wanneer (negatieve) effecten van de ruimtelijke ingreep worden verwacht dan dient een ontheffingsaanvraag te worden ingediend, waarin passende mitigerende en compenserende maatregelen worden beschreven (zie Bijlage 7.2.3).
- ♣ In het plangebied zijn broedvogels vastgesteld. Voor de aanwezige broedvogels dienen de werkzaamheden waarbij nesten verstoord of vernield kunnen worden, buiten het broedseizoen plaats te vinden. Een ontheffing is voor deze broedvogels dan niet nodig. Het broedseizoen loopt ruwweg van maart tot en met juli. Hierbij moet specifieke aandacht zijn voor soorten die vroeg in het gebied (kunnen) broeden (Veldleeuwerik en Geelgors).

- ♣ Ten zuiden het gebied zijn daarnaast broedvogels aangetroffen waarvan de verblijfplaatsen jaarrond zijn beschermd. Het betreft 6 soorten. Ook zijn drie vogelsoorten met jaarrond beschermde verblijfplaatsen aangetroffen in het plangebied, die geen binding hadden met het plangebied.

7.1 Overige broedvogels

In het plangebied zijn geen vogelsoorten met jaarrond beschermde verblijfplaatsen aanwezig. Er kunnen in het plangebied, in het broedseizoen, wél andere soorten broedvogels vestigen met niet-jaarrond beschermde nesten.

Dergelijke vogelnesten kunnen worden verstoord of vernield bij ecologisch gevoelige werkzaamheden zoals het rooien en kappen van struiken en bomen, diverse graafwerkzaamheden of het verwijderen van de vegetatieve top laag.

Men dient deze activiteiten waarbij nesten verstoord of vernield kunnen worden daarom buiten het broedseizoen plaats te doen vinden, dus niet van grofweg 15 maart tot 15 juli. Deze periode is afhankelijk van bijvoorbeeld het weer en de betrokken soorten. Als onverhoopt buiten deze periode vogels broedend aanwezig zijn, dienen werkzaamheden plaatselijk te worden uitgesteld.

Wanneer toch in het broedseizoen gewerkt gaat worden is het mogelijk, voorafgaand aan het broedseizoen of voorafgaand aan de vestiging van broedvogels, het plangebied ongeschikt te maken als (nog) geen nesten aanwezig zijn.

7.2 Zorgplicht

Voor alle in het wild levende soorten en hun leefomgeving geldt de zorgplicht (zie Bijlage 7.1.1). Teneinde de zorgplicht na te leven kan men voorafgaand aan de werkzaamheden de volgende praktische richtlijnen hanteren:

- ♣ Alle aanwezige bebouwing, vegetatie of bodemmateriaal (takken, stronken) kan gefaseerd verwijderd worden. Dit geeft bodembewonende dieren de kans om in de nabijgelegen omgeving een ander leefgebied te benutten;
- ♣ Om schade aan amfibieën te beperken moeten de werkzaamheden aan wateren en oevers zoveel mogelijk worden uitgevoerd in de periode augustus tot en met oktober in verband met de perioden van voortplanting en overwintering.
- ♣ Uit de te dempen wateren kunnen amfibieën (alle stadia) verdreven worden door van 'dicht' naar 'open' te werken en geen dieren in te sluiten. Als dit niet mogelijk is kunnen de dieren weggevangen worden door de wateren af te dammen en het

waterniveau te verlagen. Deze dieren kunnen vervolgens worden overgebracht naar een geschikt water in de nabije omgeving.

8

Aanbevolen en geraadpleegde literatuur

- BERGERS, P.J.M., 1997a. *Kleine zoogdieren inventariseren: het kan efficiënter*. Zoogdier 8(3): 3-7.
- BERGERS, P.J.M., 1997b. *Kleine zoogdieren inventariseren: Betrouwbaarheid en ruimtelijke dynamiek*. Zoogdier 8(4): 15-19.
- BERGERS, P.J.M., M. LA HAYE, 1999. *Kleine zoogdieren betrouwbaarder inventariseren*. De Levende Natuur 101(2): 52-58.
- BIJLSMA, R.G., F. HUSTINGS & C.J. CAMPHUYSEN, 2001. *Algemene en schaarse vogels van Nederland (Avifauna van Nederland 2)*. GMB Uitgeverij/KNNV Uitgeverij, Haarlem/Utrecht.
- BROEKHUIZEN, S., K. SPOELSTRA, J.B.M. THISSEN, K.J. KANTERS & J.C. BUYS (RED.), 2016. *Atlas van de Nederlandse zoogdieren*. – Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.
- CREEMERS, R.C.M., & J.C.W. VAN DELFT (RAVON, RED.), 2009. *De amfibieën en reptielen van Nederland - Nederlandse Fauna 9*. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, & European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- HERDER, J.E., J. HAMERS & K. DEKKER, 2010. *Atlas van de Noord-Hollandse amfibieën en reptielen 1980-2010*. Landschap Noord-Holland, Heiloo / Stichting RAVON, Nijmegen.
- HUSTINGS F., C. BORGGREVE, C. VAN TURNHOUT & J. THISSEN, 2004. *Basisrapport voor de Rode Lijst Vogels volgens Nederlandse en IUCN-criteria*. SOVON-onderzoeksrapport 2004/13. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.
- KAPTEYN, K., 1999. *Handleiding veldwerk inventarisatie zoogdieren. Voor onderzoek m.b.v. inloopvallen*. Provincie Noord-Holland & Noord-Hollandse Zoogdierstudiegroep, Haarlem.
- KLEUNEN, A. VAN, R. FOPPEN & C. VAN TURNHOUT, 2017. *Basisrapport voor de Rode Lijst Vogels 2016 volgens Nederlandse en IUCN-criteria*. Sovon-rapport 2017/34. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

- PETERS, W., 2022. *Zonnepark Schietecoven - Toetsing in het kader van de natuurwetgeving. G&G-advies 2023-006*. Van der Goes en Groot, Alkmaar
- RAVON WERKGROEP MONITORING, 1997. *Handleiding voor het monitoren van amfibieën in Nederland*. Stichting RAVON, Nijmegen.
- SIERDSEMA, HENK, 1995. *Broedvogels en beheer. Het gebruik van broedvogelgegevens in het beheer van bos- en natuurterreinen*. SOVON-onderzoeksrapport 1995/04. Staatsbos-beheerrapport 1995-1.
- SOVON VOGELONDERZOEK NEDERLAND, 2002. *Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000*. – *Nederlandse Fauna 5*. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.
- STAATSECRETARIS VAN ECONOMISCHE ZAKEN, 2015. *Besluit houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna*. Staatscourant 2015, 36471.
- TWISK, P., A. VAN DIEPENBEEK & J.P. BEKKER, 2009. *Veldgids Europese zoogdieren*. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- VAN DELFT, J.J.C.W., R.C.M. CREEMERS & A.M. SPITZEN-VAN DER SLUIJS, 2007. *Basisrapport Rode Lijst Amfibieën en Reptielen volgens Nederlandse en IUCN-criteria*. Stichting RAVON, Nijmegen.
- VAN DIJK, A.J. & A. BOELE, 2011. *Handleiding SOVON Broedvogelonderzoek*. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- VAN NOORDEN, B. DIJK, A.J. & A. BOELE, 2011. *Handleiding SOVON Broedvogelonderzoek*. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- VAN NOORDEN, B., 2015. *Broedbiologisch onderzoek aan Spotvogels in de Peel*. LIMOSA 88 (2015): 153-163
- VERGEER, J.W., A.J. VAN DIJK, A. BOELE, J. VAN BRUGGEN & F. HUSTINGS, 2016. *Handleiding Sovon broedvogelonderzoek: Broedvogel Monitoring Project en Kolonievogels*. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen
- ZOOGDIERVERENIGING VZZ, 2007. *Basisrapport voor de Rode Lijst Zoogdieren volgens Nederlandse en IUCN-criteria*. VZZ rapport 2006.027. Tweede herziene druk. Zoogdiervereniging VZZ, Arnhem.

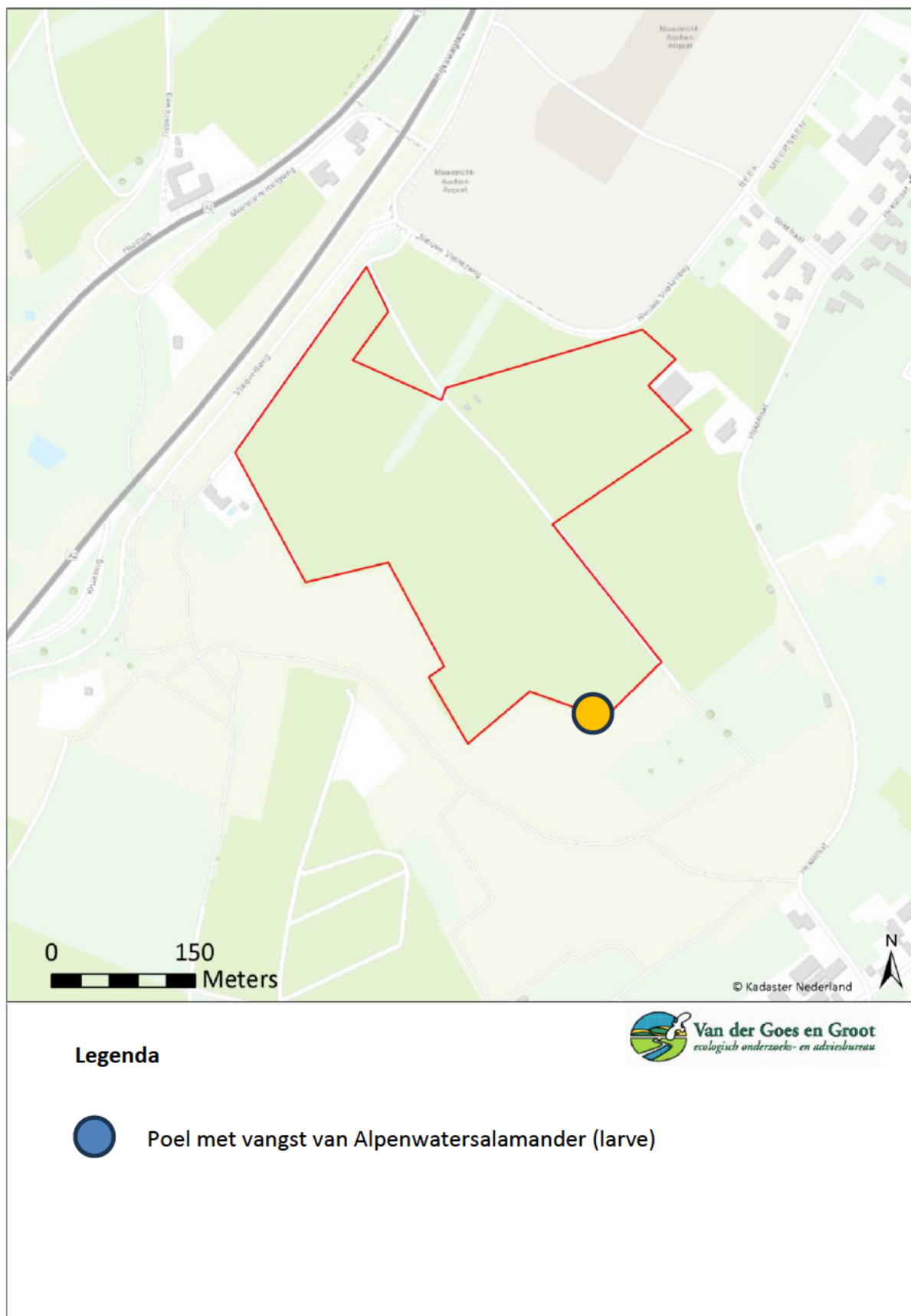
9 Bijlagen

Bijlage 1	Locaties cameravallen
Bijlage 2	Verspreidingskaart Alpenwatersalamander
Bijlage 3	Verspreidingskaart Das
Bijlage 4	Verspreidingskaart Wezel/Hermelijn
Bijlage 5	Verspreidingskaart Wild zwijn
Bijlage 6	Verspreidingskaart (Steen)marter
Bijlage 7	Huidige natuurwetgeving

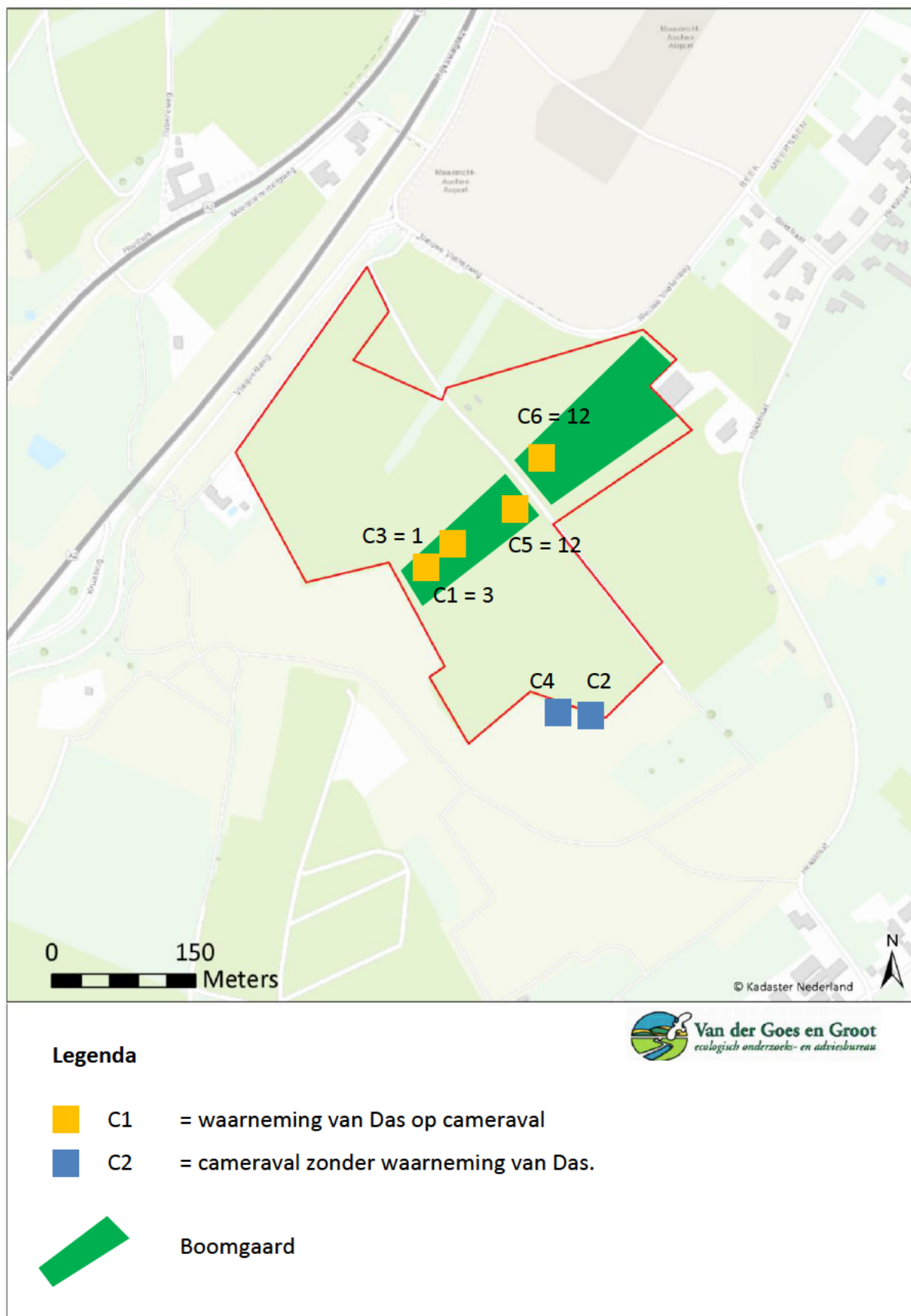
Bijlage 1 Locaties cameravallen

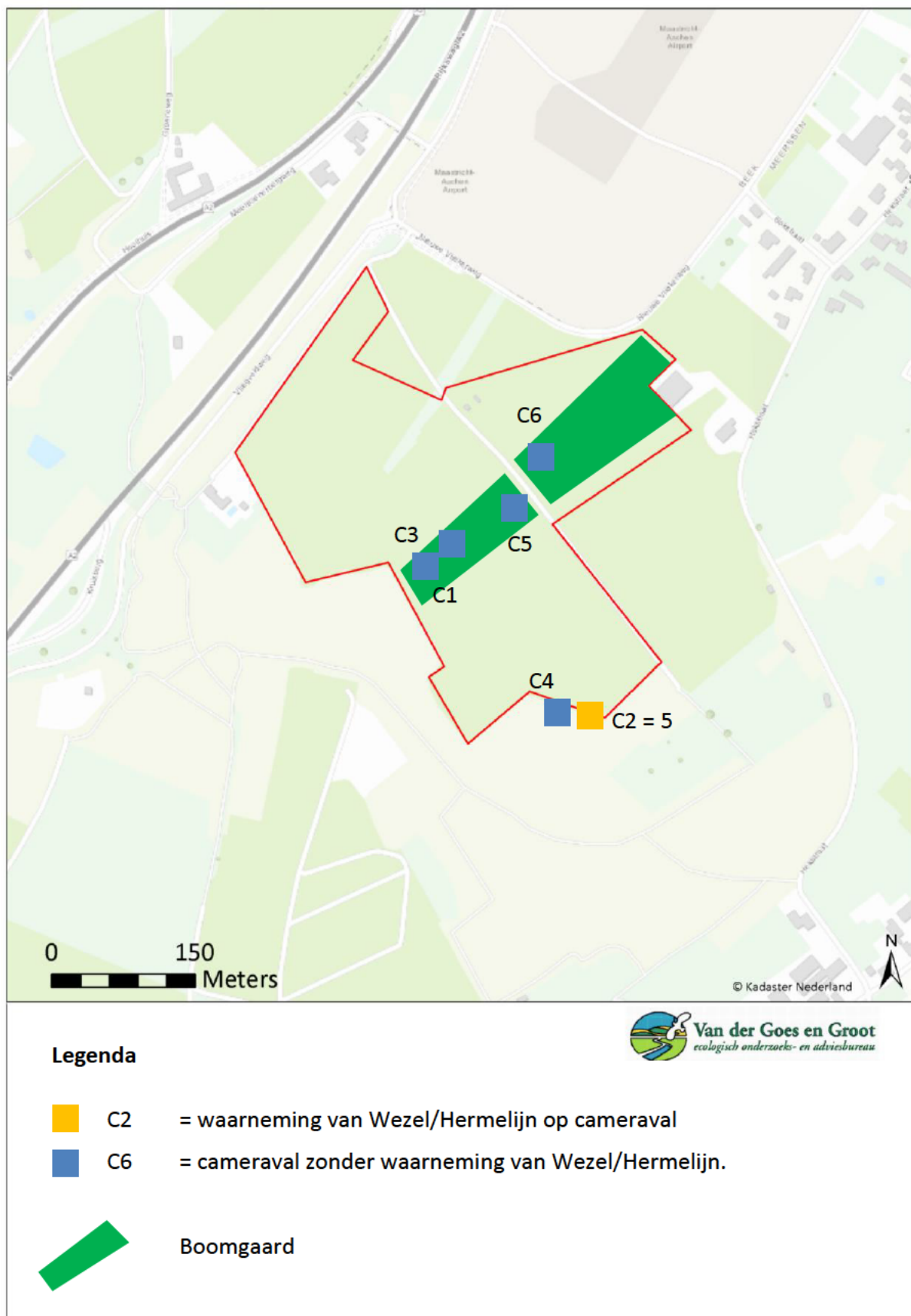
Bijlage 2 Verspreidingskaart Alpenwatersalamander

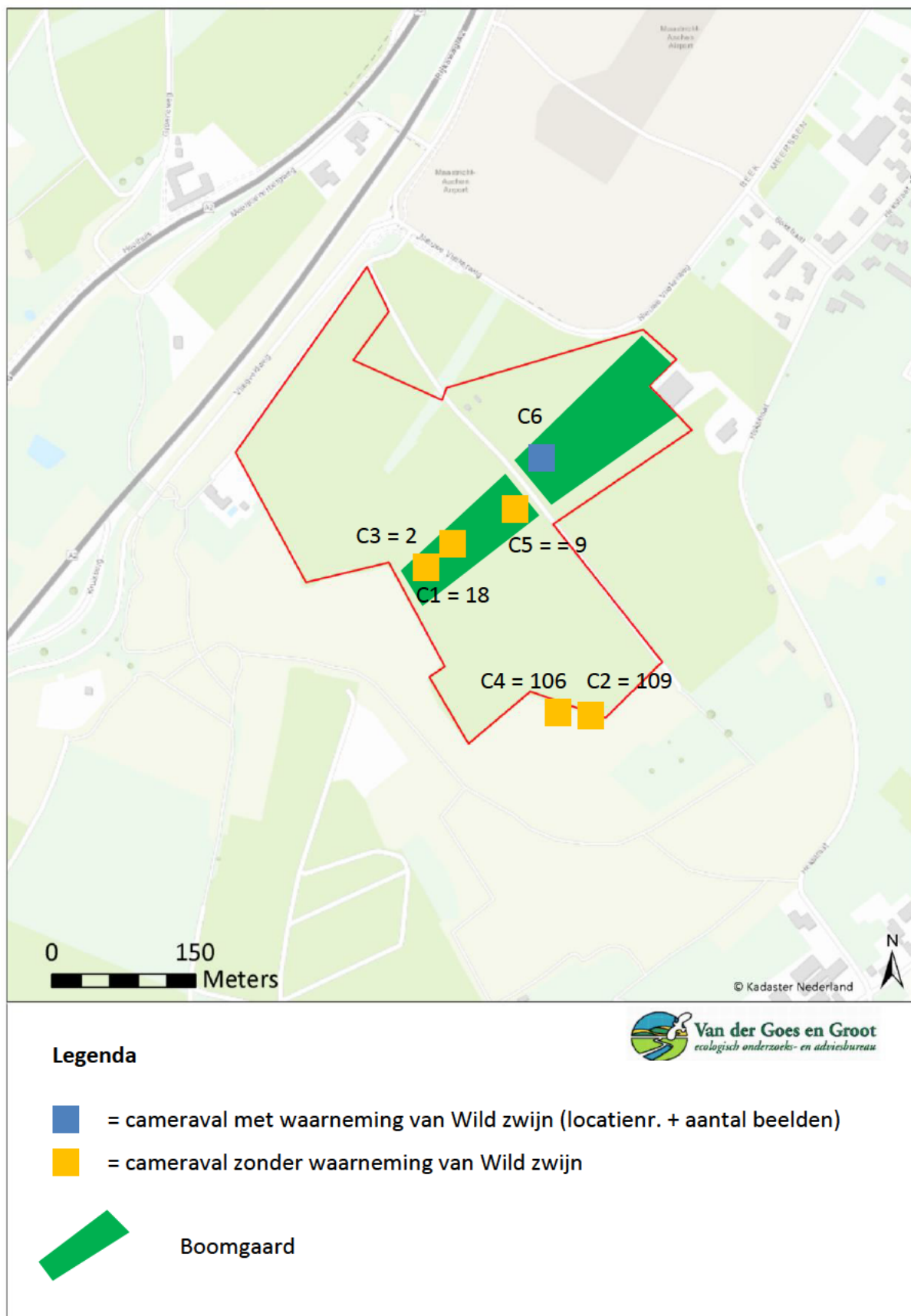
Bijlage 3 Verspreidingskaart Das

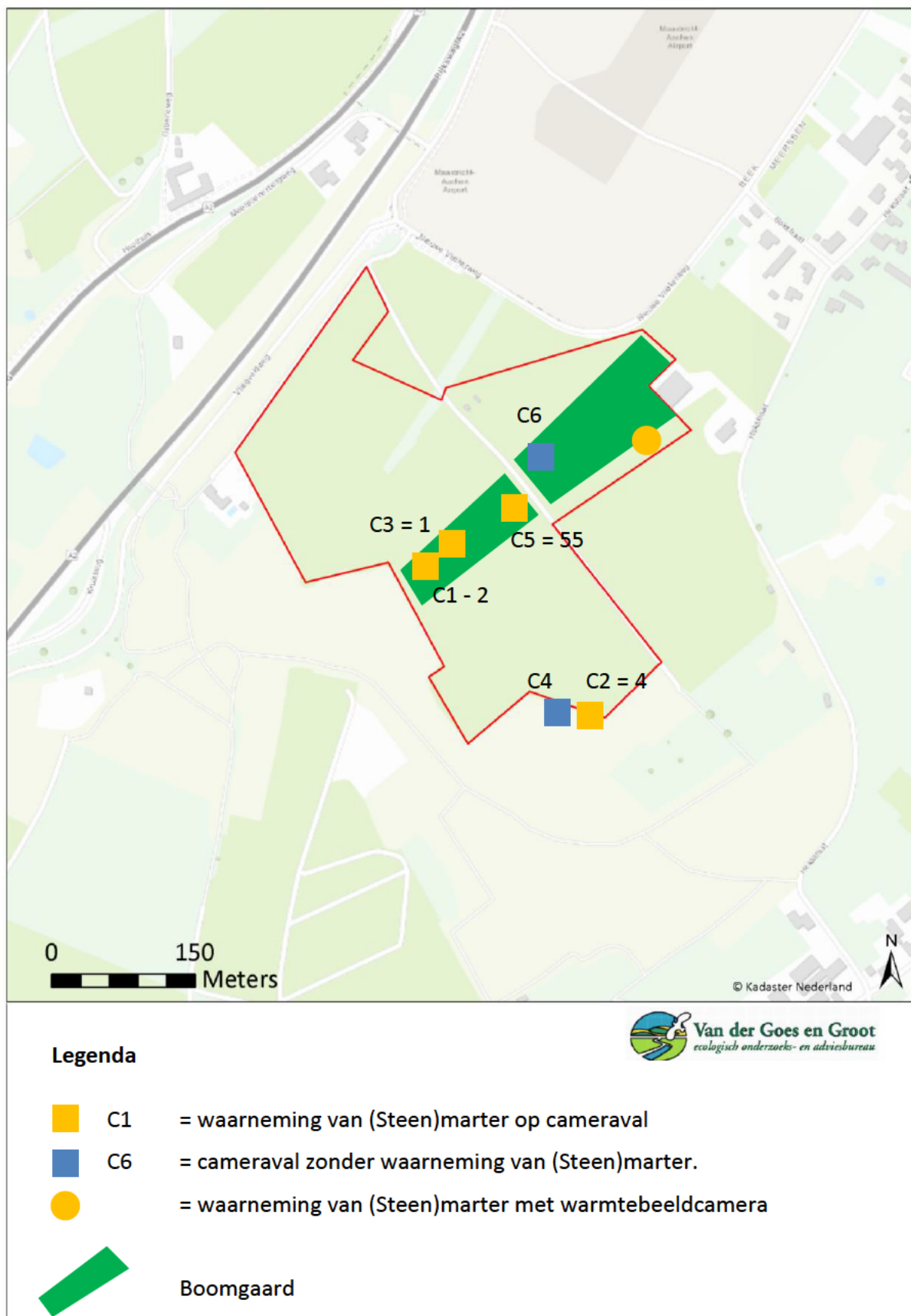
Bijlage 4 Verspreidingskaart Wezel/Hermelijn

Bijlage 5 Verspreidingskaart Wild zwijn

Bijlage 6 Verspreidingskaart (Steen)marter

Bijlage 7 Huidige natuurwetgeving

Bijlage 7.1 Wet natuurbescherming (Wnb)

De Wet natuurbescherming (Wnb) is het nationale wettelijke kader waarin de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet zijn samengevoegd.

In de Wnb is zowel de soortbescherming van wilde flora en fauna geregeld als de gebiedsbescherming die veelal voortkomt uit bepalingen van de Europese Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn.

De provincies zijn, op enkele uitzonderingen na, het bevoegd gezag van de wet. De provincies organiseren de ontheffingsverlening en handhaving.

Bijlage 7.1.1 Zorgplicht

Een belangrijke bepaling van de Wnb is de zorgplicht die stelt dat “een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.”

Bijlage 7.2 Soortbescherming

Bijlage 7.2.1 Categorieën

Onder de Wnb wordt een aantal soorten planten en dieren beschermd. Er zijn vier categorieën met beschermde soorten. Twee categorieën bevatten de soorten die respectievelijk zijn beschermd onder de Europese Habitatrichtlijn en soorten genoemd in de Europese Vogelrichtlijn.

Naast deze Europees beschermde soorten heeft de wetgever nog een extra categorie soorten toegevoegd, de ‘andere soorten’.

Per provincie is conform artikel 3.11 nog een vierde categorie opgesteld, die van de ‘vrijgestelde soorten’. Alleen soorten uit de derde categorie kunnen worden vrijgesteld. Voor deze soorten geldt een vrijstelling van ontheffingsplicht bij het overtreden van de verbodsbepalingen (zie Bijlage 7.2.2) bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting en bestendig beheer. De lijst van vrijgestelde soorten kan per provincie variëren en is te vinden in Tabel 8.

Daarnaast zijn Bosmuis, Veldmuis en Huisspitsmuis in of op gebouwen of daarbij behorende erven in alle gevallen vrijgesteld van de genoemde verboden in artikel 3.10.

Tabel 8.

Vrijgestelde soorten per provincie.

Rood=niet vrijgesteld.

	DR	FL	FR	GL	GR	L	NB	NH	OV	UT	ZH	ZL
Zoogdieren												
Aardmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Bosmuis*	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Bunzing	+	+	+		+	+				+	+	+
Dwergmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Dwergspitsmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Eekhoorn						+ ¹						
Egel	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+
Gewone bosspitsmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Haas	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Hermelijn	+	+	+		+	+				+	+	
Huisspitsmuis*	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Konijn	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Ondergrondse woelmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
Ree	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Rosse woelmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Steenmarter						+ ²						
Tweekleurige bosspitsmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Veldmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Vos	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Wezel	+	+	+		+	+				+	+	
Wild zwijn							+					
Woelrat	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Amfibieën en reptielen												
Bruine Kikker	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Gewone pad	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Hazelworm						+ ³						
Kleine watersalamander	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Levendbarende hagedis						+ ⁴						
Meerkikker	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Bastaardkikker	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

*: algemene vrijstelling wanneer soorten zich in/op gebouwen en bijhorende erven bevinden

+1:geldt in de periode maart-april en juli t/m november

+2:geldt in de periode 15 augustus t/m februari

+3:geldt in de periode juli t/m september

+4:geldt in de periode 15 augustus t/m 15 oktober

Bijlage 7.2.2 Verbodsbepalingen

De Wnb bepaalt conform artikel 3.1, 3.5 & 3.10 dat de volgende zaken verboden zijn:

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende dieren voorkomend in de Habitatrichtlijn, vogels genoemd in de Vogelrichtlijn en aangewezen 'andere soorten' opzettelijk te doden of te vangen¹
2. Het is verboden dieren voorkomend in de Habitatrichtlijn opzettelijk te verstoren.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van hierboven genoemde soorten te vernielen of te beschadigen of nesten of eieren van vogels weg te nemen.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste punt opzettelijk te verstoren als deze verstoring van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.
5. Het is verboden planten van soorten genoemd in de Habitatrichtlijn (bijlage IV, Bijlage 1 Verdrag van Bern) of als 'andere soorten' (Bijlage B bij de wet) in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Bijlage 7.2.3 Ontheffingsmogelijkheid

Ruimtelijke ontwikkeling en (her)inrichting zoals het slopen, renoveren of bouwen van woningen, het dempen van wateren of het aanleggen bedrijventerreinen, kan beschadiging of vernieling tot gevolg hebben van de voortplantings- en rustplaatsen van de in het gebied voorkomende (beschermde) soorten. Dit hangt af van de fysieke uitvoering daarvan en de periode waarin het project plaatsvindt. In bepaalde gevallen moet dan ontheffing voor de Wnb verkregen worden.

Als er beschermde soorten (zie Bijlage 7.2.1) voorkomen die niet zijn vrijgesteld én verbodsbepalingen (zie Bijlage 7.2.2) worden overtreden, dan is ontheffing vereist of moet, indien mogelijk, conform art. 3.31 gewerkt worden met een door het Ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode.

De vraag of de ontheffing kan worden verleend zal worden beoordeeld door het bevoegde gezag (veelal de provincie waarin het plangebied is gelegen). Belangrijk daarbij is de vraag in hoeverre schade optreedt, of de gunstige staat van instandhouding van de

¹Het betreft soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, soorten genoemd in bijlage IV bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn in hun natuurlijke verspreidingsgebied. Alsmede andere soorten, genoemd in bijlage, onderdeel A, bij de wet.

betrokken soort(en) in gevaar komt en of er bevredigende alternatieven voorhanden zijn voor de ingreep of de locatie daarvan.

Bijlage 7.2.4 Wettelijk belang

Per categorie is het bij het al dan niet verkrijgen van een ontheffing belangrijk wat het belang is van het uit te voeren plan en de te verkrijgen ontheffing. Als schade niet te voorkomen is, dient één van de onderstaande wettelijke belangen van toepassing te zijn:

Soorten van de Vogelrichtlijn

Ontheffing is nodig:

- ♣ in het belang van de volksgezondheid of openbare veiligheid.
- ♣ in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer.
- ♣ ter bescherming van flora en fauna.

Soorten van de Habitatrichtlijn

Ontheffing is nodig:

- ♣ ter bescherming van flora en fauna.
- ♣ in het belang van de volksgezondheid, openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.

Andere soorten

Ontheffing is nodig:

- ♣ ter bescherming van flora en fauna.
- ♣ in het belang van de volksgezondheid, openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.
- ♣ in het kader van ruimtelijke ontwikkeling of inrichting van gebieden en het toekomstig gebruik daarvan.
- ♣ ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen.

Bijlage 7.2.5 Broedvogels

Voor broedvogels wordt in principe geen ontheffing verleend. Als men verstorende activiteiten buiten het broedseizoen laat plaatsvinden worden de vogels geacht te kunnen uitwijken, treedt geen schade op en is geen ontheffing noodzakelijk.

Er is een uitzondering, vogelnesten die buiten het broedseizoen in gebruik zijn vallen onder de definitie van 'vaste rust- of verblijfplaatsen' en zijn daarom jaarrond beschermd. Er zijn vier verschillende categorieën 'jaarrond beschermde broedvogels', categorie A t/m D, zie kader volgende pagina.

Kader: Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten en bijbehorende categorie.

Soort	Categorie	Toelichting codes
Boomvalk	D	Vogelsoorten waarvan de nesten in
Buizerd	D	principe jaarrond zijn beschermd met
Gierzwaluw	B	beschermingscategorie:
Grote gele kwikstaart	C	A = soorten die ook buiten het
Havik	D	broedseizoen het nest gebruiken als vaste
Huismus	B	rust- of verblijfplaats,
Kerkuil	C	B = koloniebroeders die elk broedseizoen
Oehoe	C	op dezelfde plaats broeden en die daarin
Ooievaar	C	zeer honkvast zijn of afhankelijk van
Ransuil	D	bebouwing of biotoop,
Roek	B	C = soorten die elk jaar op dezelfde plaats
Slechtvalk	C	broeden en die daarin zeer honkvast zijn of
Sperwer	D	afhankelijk van bebouwing,
Steenuil	A	D = soorten die niet of nauwelijks zelf in
Wespendief	D	staat zijn een nest te maken.
Zwarte wouw	D	

De lijst met vogelsoorten waarvan de nesten gedurende het hele jaar zijn beschermd is in 2009 aangepast (zie kader). **Let wel!** Bij de bescherming van een jaarrond beschermd nest of verblijf wordt zowel de verblijfplaats als de (directe) omgeving die nodig is voor het succesvol functioneren daarvan, betrokken!

Voor jaarrond beschermde soorten kan, meestal alleen buiten het broedseizoen, wél ontheffing worden aangevraagd. Een 'omgevings-check' is dan vereist. Een deskundige moet in dat geval vaststellen of de desbetreffende soort zelfstandig een vervangend nest kan vinden in de omgeving, of dat met verzachtende en/of compenserende maatregelen de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rustplaats gegarandeerd kan worden. Om zeker te zijn dat geplande of genomen maatregelen hiertoe voldoende zijn, moeten deze middels een ontheffingsaanvraag worden voorgelegd aan de provincie. Als geen schade optreedt en de gunstig staat van instandhouding niet in gevaar komt, zal de aanvraag (positief) worden afgewezen. Het is uiteraard essentieel dat de (aan de provincie) voorgestelde maatregelen ook daadwerkelijk worden genomen.

Categorie E-soorten

Er is nog een categorie met 'bijzondere' vogelsoorten (Categorie E) Deze soorten keren (zoals ook jaarrond beschermde soorten) weliswaar vaak terug naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar beschikken over voldoende flexibiliteit om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Van deze soorten zijn de verblijfplaatsen alleen dan beschermd als 'zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen'.

Bijlage 7.2.6 Gedragcodes

Indien men in het bezit is van een door de minister van EZ goedgekeurde gedragscode hoeft bij werkzaamheden in het kader van

natuurbeheer, van bestendig beheer of onderhoud, van bestendig gebruik en van ruimtelijke ontwikkeling of inrichting voor Vogelsoorten (artikel 3.1), Habitatrictlijnsoorten (artikel 3.5) en andere soorten (artikel 3.10) geen ontheffing te worden aangevraagd, mits aantoonbaar wordt gewerkt met deze gedragscode (artikel 3.31). De bewijslast dat correct is en wordt gehandeld volgens de gevolgde gedragscode ligt bij de initiatiefnemer.

Het is ook mogelijk te werken conform een dergelijke goedgekeurde gedragscode zonder deze zelf te hebben opgesteld. Te beïnvloeden soorten dienen dan wel in de gebruikte gedragscode te worden behandeld en er moet een belang zijn voor het project vergelijkbaar met genoemde belangen uit de VRL, HRL of de 'andere soorten'.

Bijlage 7.3 Gebiedsbescherming

De Wnb regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden. In de Wnb (art. 1.12) wordt ook verordend dat (provinciaal) gebieden aangewezen worden binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Tevens wordt aangegeven dat provincies mogelijkheden hebben ook andere belangrijke gebieden aan te wijzen vanwege hun landschapelijke- of natuurwaarden.

Bijlage 7.3.1 Natura 2000

Nederland en andere EU-landen hebben in overleg met de Europese Commissie speciale beschermingszones aangewezen, de zogenaamde Natura 2000-gebieden. Een overzicht van Natura 2000-gebieden is te vinden op:

<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx?subj=n2k&groep=0>

Habitattoets

Wanneer plannen bestaan een project in of rond een Natura 2000-gebied uit te voeren, neemt de initiatiefnemer contact op met het bevoegde gezag. In principe is dit Gedeputeerde Staten van de Provincie waarin een gebied (grotendeels) ligt.

Indien negatieve effecten van een project niet kunnen worden uitgesloten, dient een toetsing te worden uitgevoerd. Als uit deze toetsing (ook wel 'Habitattoets' genoemd) blijkt dat een plan (mogelijk) significante negatieve gevolgen heeft, vindt de vergunningaanvraag plaats via een 'passende beoordeling'. Daarbij moeten ook cumulatieve effecten zijn meegenomen.

Alleen als uit de passende beoordeling met zekerheid blijkt dat geen significante gevolgen zullen optreden, of als het gaat om activiteiten met een groot openbaar belang en waarvoor geen alternatieven zijn, wordt vergunning verleend.

Als uit de 'Habitattoets' blijkt dat een activiteit negatieve gevolgen kan hebben die niet significant zijn, vindt de vergunningaanvraag plaats via een verslechterings- en verstoringstoets. Bij deze toets wordt via een uitgebreide effectbeoordeling nagegaan of activiteiten een kans met zich meebrengen op verslechtering van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten. Het bevoegd gezag geeft een vergunning af als de verslechtering of verstoring in het licht van de instandhoudingsdoelstellingen aanvaardbaar is.

Externe werking

Belangrijk bij de bepalingen rond Natura 2000- gebieden is de 'externe werking'. Dit betekent dat ook projecten buiten het Natura 2000- netwerk met mogelijk negatieve gevolgen binnen het netwerk, getoetst moeten worden aan doelen van betrokken gebied of gebieden. Een bijzondere vorm van externe werking is de (extra) uitstoot van stikstof door een project die kan neerslaan binnen Natura 2000-gebieden en daar voor schade kan zorgen. Aangetoond moet worden dat geen negatieve gevolgen mogelijk kunnen zijn op Natura 2000-gebieden.

Bijlage 7.4 Overige gebiedsbescherming

Bijlage 7.4.1 Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Ingrepen in gebieden die horen bij het Natuurnetwerk Nederland (voorheen Ecologische hoofdstructuur, EHS) worden in principe niet toegestaan, tenzij bijvoorbeeld uitgesloten is dat de ingreep een negatief effect heeft op het netwerk of de ingreep een groot maatschappelijk belang dient. Getoetst wordt of een ingreep van invloed is op 'wezenlijke kenmerken en waarden', het NNN kent geen toetsing op 'externe werking'. Als een ingreep wordt toegestaan, moeten eventuele nadelige gevolgen zoveel mogelijk worden voorkomen en de resterende schade moet worden gecompenseerd. Uitgangspunt bij het toestaan van ingrepen is dat netto sprake moet zijn van een versterking van het netwerk.

Bijlage 7.4.2 Overige natuurwetgeving

Naast de behandelde wetgeving zijn soms andere gebied beschermende bepalingen van kracht. Dit kunnen regionale of provinciale plannen of visies zijn die gebieden of soorten (extra) beschermen. Een voorbeeld hiervan zijn de 'weidevogelleefgebieden' van de Provincie Noord-Holland. Per plangebied zal op maat moeten worden nagegaan of dergelijke bepalingen aan de orde zijn.

Bijlage 7.5 Procedure

Als bij aanvang van een project niet uitgesloten is dat beschermde soorten voorkomen of negatieve effecten op beschermde gebieden

kunnen optreden, is een ecologische *quickscan* nodig en dient het stroomschema uit Figuur 3 te worden gevolgd.

Als op grond van deze *quickscan* de aanwezigheid van dergelijke soorten of gevolgen niet zijn uit te sluiten én wordt gezien dat negatieve effecten kunnen optreden, is vervolgonderzoek noodzakelijk.

Tijdens het vervolgonderzoek wordt het plangebied geïnventariseerd op de mogelijk aanwezige beschermde soorten. Indien aangetroffen worden de gebruiksfuncties van deze soorten in beeld gebracht. Vervolgens wordt opnieuw onderzocht of negatieve gevolgen mogelijk zijn door uitvoering van de plannen.

Figuur 3.
Stappenplan
procedure
ecologisch
onderzoek en
ontheffing

Bijlage 7.5.1 Ontheffingsaanvraag Wnb

Als stap 4a uit het stroomschema negatief is omdat een project of plan locatie gebonden is en er geen alternatieven zijn, is een

ontheffingsaanvraag waarschijnlijk aan de orde. Een dergelijke aanvraag dient onder andere vergezeld te gaan van:

- ♣ Een projectplan waarin onder meer de locatie, de werkwijze, de te verwachten schade, de te nemen maatregelen, de alternatievenstudie en het wettelijk belang gedetailleerd worden beschreven.
- ♣ Een actuele en volledige inventarisatie naar het voorkomen van beschermde dier- en plantensoorten in het plangebied (ongeveer 3-5 jaar geldig).

De aanvraag kan voorafgaand aan het aanvragen van een omgevingsvergunning plaatsvinden. De aanvraag wordt gedaan bij de provincie waarin het plangebied is gelegen.

Het is ook mogelijk 'aan te haken' bij het aanvragen van een omgevingsvergunning in het kader van de 'Wet algemene bepalingen omgevingsrecht' (Wabo).

Men dient op het digitale aanvraagformulier van het omgevingsloket (OLO) dan aan te geven dat 'Handelingen worden verricht met gevolgen voor beschermde dieren en planten'. Ook hierbij dient een projectplan en inventarisatie bijgevoegd te worden.

De gemeente waarbij de aanvraag is ingediend stuurt de informatie omtrent beschermde flora en fauna naar de provincie die een 'Verklaring van geen bedenkingen' (VVGB) afgeeft als onderdeel van de omgevingsvergunning.

De provincie handhaaft bepalingen uit eventuele ontheffingen en vergunningen en de eventuele werking van de Wnb bij projecten waar geen ontheffing is aangevraagd. Ook het volgen van gedragscodes wordt gehandhaafd door de provincie. Mogelijke sancties zijn geldelijke boetes of het stilleggen van werkzaamheden.

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

Hazenkoog 35A
1822 BS Alkmaar

Bovendijk 35-G
2295 RV Kwintsheul

www.vandergoesengroot.nl